

Locul și rolul bibliotecii universitare în cadrul comunității academice gălățene

Ion Voncilă, conf.dr.ing. – Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Departament Inginerie Electrică
Florica Cristea - Biblioteca Universității „Dunărea de Jos” din Galați
Anca-Laura Grigorov - Biblioteca Universității „Dunărea de Jos” din Galați

Abstract: În contextul dinamicii transformărilor din societatea modernă, este necesară o restructurare a bibliotecilor - în general - și a celor universitare, în particular. Schimbările de paradigmă din societatea actuală reclamă remodelări ale indivizilor dar și ale structurilor ce interacționează, din ce în ce mai mult, cu ei. Lucrarea reiterează necesitatea reorganizării și dezvoltării de noi structuri în cadrul bibliotecilor universitare, structuri care să răspundă căutărilor continue ale membrilor comunității academice în ceea ce privește găsirea propriului drum și definirea unei strategii de dezvoltare a întregii societăți. Argumentarea adoptării unei astfel de soluții este făcută prin exemple concrete, prin prezentarea unor studii de caz, prin implementările făcute, în ultimii ani, în cadrul Bibliotecii Universității „Dunărea de Jos” din Galați.

Cuvinte cheie: reorganizare structurală bibliotecii, depozite digitale instituționale.

1. Introducere

Omenirea regretă, încă, distrugerea Bibliotecii din Alexandria, un colos al culturii antice. Oamenii admiră Biblioteca Congresului american, considerată - prin numărul de volume - un colos al lumii actuale. Se pune, desigur, întrebarea: de ce este necesară biblioteca pentru omul modern? Răspunsul nu este deloc simplu și este, paradoxal, greu de formulat, deoarece:

- într-o viziune simplistă, o bibliotecă, este, practic, un depozit de cărți;
- informațiile conținute în cărți, în mare parte, pot fi accesate prin intermediul Internetului;
- dinamica lumii actuale nu mai permite aplecarea, cu mare atenție, asupra conținutului unei lucrări tipărite;
- societatea modernă pune mai puțin accentul pe cunoașterea propriu-zisă (individ gen "personalitate enciclopedică") și mai mult pe capacitatea individului de a oferi soluții rapide la multitudinea de probleme noi care apar. Această capacitate a individului trebuie să crească neapărat ca urmare a unui studiu îndelungat și aprofundat ci utilizând principiul unei căutări continue bazate pe "eroare și succes";
- indivizii nu se mai află, propriu-zis, într-o luptă pentru găsirea/atingerea înțelepciunii ci într-o luptă continuă pentru supraviețuire.

În aceste condiții, biblioteca trebuie să-și redefinească rolul său, să răspundă noilor cerințe reclamate de omul modern.

Una din paradigmele lumii actuale este legată de transformarea individului din simplu observator al Universului în cel de coparticipant la evoluția acestuia. Conform acestui nou model, omul nu mai este, doar, o simplă picătură de apă în vastul ocean al cosmosului ci este, de fapt, picătura integratoare a întregului cosmos.

Omul modern trebuie să-și înțeleagă rolul său adevărat iar, biblioteca modernă trebuie să devină scara prin urcarea căreia individul să conștientizeze scopul existenței sale.

În acest context, biblioteca - în general - și biblioteca universitară - în particular - trebuie să contribuie la dezvoltarea conștiinței/conștientței de sine a indivizilor.

Orice început este dificil, dar orice drum trebuie să înceapă cu un prim pas... Și așa stau lucrurile și în ceea ce privește biblioteca universitară gălățeană.

2. Organizarea Bibliotecii Universității "Dunărea de Jos" din Galați în contextul noii paradigme

Comunitatea academică gălățeană este caracterizată de o mare varietate a grupurilor ce o compun: există grupuri de literați și lingviști, grupuri de economiști și finanțiști, grupuri de ingineri (la rândul lor, formând o minicomunitate complexă și diversificată), grupuri de artiști, grupuri ce reunesc multitudinea de specialiști din medicină etc..

Iar biblioteca este una singură...

Cum ar putea răspunde biblioteca, în aceste condiții, multitudinii de cerințe ridicate de grupurile comunității academice? Numai printr-o organizare structurală nouă, o compartimentare care să răspundă, cu brio, cerinței "unitate în diversitate".

Structurile noi, din cadrul bibliotecii, emblematice pentru argumentarea demersului, sunt prezentate în cele ce urmează.

2.1. Compartimentele structurale noi ale Bibliotecii Universității "Dunărea de Jos" din Galați

Desigur, biblioteca universitară gălățeană are o structură fundamentală ce răspunde, în primul rând, organizării tradiționale a unei biblioteci. Deschiderea de drum, menționată în Introducere, a fost reclamată, tocmai, de pătrunderea României în Uniunea Europeană. Primul pas, în contextul noii paradigme, l-a reprezentat constituirea *Centrului de Documentare Europeană (CDE)*.

Semnarea acordului de parteneriat între Comisia Europeană și Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați în anul 2012, a redat comunității academice, un punct important de informare și colaborare pentru aceasta. Centrul de Documentare Europeană funcționează sub egida Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice, avându-l ca Director general pe Prof. univ. dr. Florin Tudor. CDE, este parte din rețeaua de informare constituită de către Comisia Europeană.

Principalul său obiectiv este acela de a răspunde nevoilor de informare ale studenților, cadrelor didactice și cercetătorilor, dar și de a sprijini mediul academic în predarea și cercetarea procesului de integrare europeană.

Misiunea Centrului de Documentare este bine conturată, fiind structurată pe următoarele coordonate:

- Furnizarea informațiilor cât mai complexe cu privire la legislația, politicile și dezbaterile europene;
- Promovarea și furnizarea datelor despre instituțiile UE, despre domeniile de activitate ale Uniunii Europene;
- Îndrumarea utilizatorilor pentru regăsirea oricărui tip de informații pe această tematică;
- Transmiterea Comisiei Europene a sugestiilor opiniei publice referitoare la UE și problemele semnalate în demersul integrării active în Uniune.

Deși portretul utilizatorului său nu este încadrat în tiparul utilizatorului obișnuit al unei biblioteci, CDE își propune prin multitudinea de obiective stabilite încă de la început să onoreze toate solicitările venite dintr-o gamă foarte variată de domenii. Scopul principal este acela de a deveni un pilon important în procesul de învățământ alături de partenerii săi.

În ceea ce privește activitatea din CDE o putem structura pe două axe:

- Organizarea evenimentelor, manifestărilor științifice, dar și a dezbaterilor pe teme alese și stabilite de conducerea CDE, pe de-o parte,
- Iar, pe o altă parte, putem să ne referim la activitatea de bibliotecă, CDE constituind alături de Biblioteca Universității „Dunărea de Jos” din Galați o parte a întregului nucleu de diseminare, informare și acces la cultură.”¹

Colecțiile de documente ale centrului, organizate în două tipuri, format tipărit și format electronic constituie, de fapt, obiectul cu ajutorul căruia entitatea își poate duce la bun sfârșit misiunea. Documentele în format tipărit sunt organizate după The Commission Libraries Union Catalogue cunoscut sub denumirea de ECLAS (pentru detalii: <http://bit.ly/1s4xaPM>).

După cum am amintit CDE deține și o impresionată colecție de documente în format electronic. Deși structura de bază a minibibliotecii digitale o reprezintă același sistem de indexare, de-a lungul timpului au apărut clase și subclase (neregășibile în ECLAS) de documente pliate pe nevoile de cercetare ale utilizatorului.

Pentru promovarea activității Uniunii Europene, Centrul de Documentare:

- organizează diferite acțiuni de informare sub directa supraveghere a Uniunii Europene;
- distribuie publicații gratuite transmise de diferite instituții europene;
- oferă sprijinul documentar pentru organizarea de diferite seminarii, mese rotunde, alte activități organizate de Universitate;
- impulsionează formarea activă și dezbaterile pe teme comunitare prin intermediul rețelelor sociale;
- participă în campanii de promovare și sensibilizare a instituțiilor Uniunii Europene.

O altă reușită, nu numai a bibliotecii universitare – în dorința de a se răspunde noilor cerințe, reclamate de utilizatorii moderni – ci, practic, a întregii comunități academice, este reprezentată de înființarea ***Bibliotecii Facultății de Științe Juridice Sociale și Politice***.

Biblioteca face parte din rețeaua celor 5 biblioteci filiale specializate ale bibliotecii universității, care funcționează pe lângă facultățile Universității „Dunărea de Jos” din Galați: Filiala de Științe Economice și Umaniste (SEU), Filiala Facultății de Medicină și Farmacie (BMF) – înființată în anul 2005, Filiala Facultății de Inginerie din Brăila (Br), Filiala Facultății de Litere, deschisă recent, la începutul anului 2014, și, începând din **noiembrie 2014** Filiala Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice.

Biblioteca Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice asigură baza documentară și de informații necesare procesului de învățământ; realizează valorificarea și comunicarea

¹ Grigorov Anca-Laura, *Centrul de Documentare Europeană punct principal de documentare, informare și colaborare în activitatea academică*, apărut în Anuarul Științific al Bibliotecii V. A. Urechia, nr.1/2014.

documentelor; facilitează accesul rapid la diverse categorii de publicații atât din colecțiile proprii, cât și din cele externe; oferă un sistem complex de servicii pentru toate categoriile de utilizatori.

Cu o suprafață de 106,6 mp biblioteca pune la dispoziția utilizatorilor săi:

- o sală de lectură cu o capacitate de 31 locuri;
- 6 calculatoare;
- colecția de cărți și periodice cu acces liber la raft;
- un centru de împrumut publicații la domiciliu (cu acces liber la raft) și împrumut interbibliotecar;
- un videoproiector și un ecran de proiecție.

Biblioteca este situată în incinta Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice, strada Domnească nr. 111, sala AE 103.

Utilizatorii acestei filiale, care beneficiază de colecțiile și serviciile sale sunt: cadre didactice; studenți; doctoranzi și o categorie de utilizatori externi

Dintre *serviciile oferite* acestor utilizatori putem menționa:

- împrumutul publicațiilor la domiciliu;
- consultul publicațiilor la sala de lectură;
- acces la baze de date de publicații științifice, abonate, și resurse electronice, în acces deschis, pe internet;
- copiere sau scanare de documente;
- împrumut interbibliotecar.

Biblioteca oferă utilizatorilor cărți și reviste din domeniile drept, științe administrative și economie.

Colecțiile bibliotecii Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice s-au constituit prin transfer de publicații de la alte filiale și prin achiziții noi de documente diverse.

Publicații transferate de la Biblioteca Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor:

- Carte de drept – 4777 volume;
- Carte de administrație publică - 569 volume;
- Carte de economie – 101 volume;
- Reviste - 1948 volume.

Publicații transferate de la Centrul de Documentare Europeană:

- Carte de drept – 195 volume;
- Reviste – 4 volume.

Publicații achiziționate recent:

- 2014 – 20 titluri cărți, 4 titluri reviste;
- 2015 – 81 titluri cărți, 13 titluri reviste.

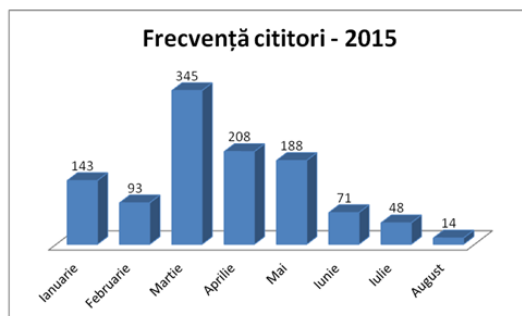
La ora actuală, noua structură are în patrimoniul său un total de 5743 volume cărți și 1969 volume reviste, din care:

Carte de drept – 5073 volume;

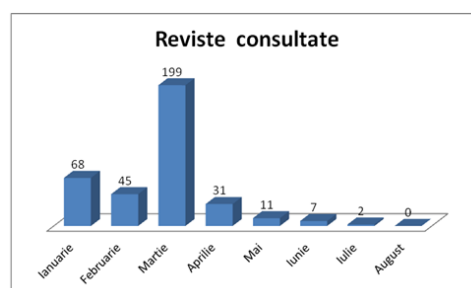
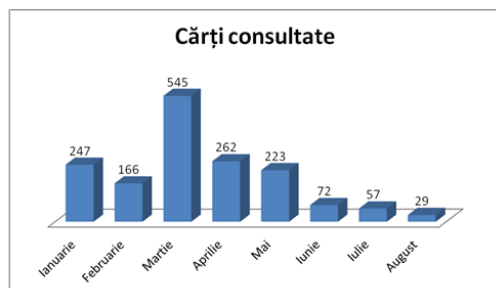
Carte de administrație publică – 569 volume;

Carte de economie – 101 volume.

Interesul pentru *biblioteca nou înființată* este reflectat de frecvența cititorilor, respectiv, a cărților și revistelor solicitate în anul 2015 (informații sintetizate în graficele următoare).

Frecvența cititorilor *Bibliotecii Facultății de Științe Juridice Sociale și Politice*, în primele 8 luni ale anului 2015

Cărți și reviste consultate în cadrul *Bibliotecii Facultății de Științe Juridice Sociale și Politice*, în primele 8 luni ale anului 2015

Orice început este dificil, după cum spuneam, dar un drum odată deschis permite lărgirea orizontului, permite dezvoltarea de noi idei, găsirea de noi căi, și crearea unei noi lumi.

3. Dezvoltarea unui depozit digital instituțional în cadrul Bibliotecii Universității "Dunărea de Jos" din Galați

Deschiderile oferite de Era Informațională indivizilor, grupurilor și, apoi, întregii societăți, n-au rămas fără răspuns nici la nivelul bibliotecii universitare gălățene. Astfel, în ultimii 5 ani, având la bază un proiect de cercetare, s-a realizat infrastructura ce a permis demararea și dezvoltarea în cadrul bibliotecii a unui depozit digital instituțional: Depozitul digital ARTHRA. S-a creat, astfel, o nouă lume, reclamată și atât de necesară, la ora actuală, întregii comunități academice.

Iată câteva particularități ale depozitului digital al Universității, aflat în continuă dezvoltare:

- Depozitul digital ARTHRA al Universității „Dunărea de Jos” din Galați folosește softul open source DSpace, creat de Massachusetts Institute of Technology (MIT);
- Depozitul digital este organizat în comunități (reprezentând facultățile, biblioteca, școala doctorală și revista științifică a UDJG), sub-comunități (specializări ale facultăților, categorii de documente, domenii de cercetare) și colecții (categorii de documente);
- Comunitățile (facultățile din UDJG) împreună cu Biblioteca decid ce tipuri de documente sunt incluse în ARTHRA. În principal, acestea se referă la producția științifică a Universității „Dunărea de Jos” din Galați: articole științifice publicate în revista universității (analele universității); rezumate ale tezelor de doctorat și tezele de doctorat susținute la universitate; cursuri ale cadrelor didactice; lucrări ale conferințelor organizate de către universitate; rapoarte de cercetare; prezentări în cadrul conferințelor sau sesiunilor științifice, întâlnirilor profesionale; materiale de învățare (tutoriale, ghiduri); bibliografii; seturi de date și alte tipuri de documente care au legătură cu procesul de educație și cercetare.

În depozitul digital ARTHRA pot fi incluse documente în orice format. Cele mai populare formate sunt: .doc, .xls, .ppt, .pdf.

Pentru lucrările nepublicate, Creative Commons, permite autorilor să asocieze licențe alternative conform cărora își pot rezerva unele drepturi, atribuite automat prin legea de copyright.

Cea mai permisivă licență este licența *Atribuire*. Prin intermediul acesteia, lucrarea ta poate fi distribuită oriunde sau poate fi modificată de oricine, potrivit nevoilor fiecăruia, atât timp cât îți este recunoscută contribuția.

Există șase tipuri de licențe Creative Commons, acestea specificând care sunt permisiunile de utilizare a lucrării:

- utilizarea lucrării tale în scop comercial;
- modificarea lucrării tale;
- crearea de opere derivate pe baza lucrării tale.

Autorul alege, la depunerea unei lucrări în depozitul digital ARTHRA, dacă va permite accesul deschis la conținutul integral sau parțial al acesteia, deoarece poate apărea una din situațiile menționate mai jos:

- editura impune o perioadă de embargo înainte de accesul gratuit la conținutul unei lucrări;
- editura nu permite accesul deschis;
- autorul a contactat editura și așteaptă consimțământul acesteia pentru a pune la dispoziția utilizatorilor conținutul documentului, în regim gratuit.

După cum se observă, crearea unei noi lumi reclamă legități noi. Iar multitudinea de schimbări ale mediului informațional pun bibliotecarii și beneficiarii de informații în fața a noi și noi provocări.

4. Concluzii

Lumea modernă este într-o continuă căutare... Și într-o remodelare continuă. Membrii comunității academice gălățene, ca indivizi ai acestei lumi se află și ei într-o redefinire a potențialităților creatoare, într-o restructurare a drumului lor existențial. Iar biblioteca, le este aproape, le anticipează dorințele, le remodelează, în mod creator, așteptările.

Și se redefineste pe sine ca entitate structurală a societății moderne.

Bibliografie

CRISTEA, Florica; CRĂCIUN, Ana-Maria. Crearea unui depozit de documente digitale instituțional la Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați. Partea 2: structură, acces la colecții, regăsirea informației. In: În *Axis Libri : revistă culturală*, an VII, nr. 23, iunie 2014, nr. 22, p. 11-12

GRIGOROV, Anca-Laura. Centrul de Documentare Europeană punct principal de documentare, informare și colaborare în activitatea academică. În *Anuarul Științific al Bibliotecii V. A. Urechia*, nr.1, 2014

URSACHI, Lenuța. Impactul depozitului digital instituțional și a bibliotecii digitale asupra activității bibliotecarului de referințe. În *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, nr. 1, 2015, p.52-58

VONCILĂ, Mioara; BURICEA, Cecilia. Crearea unui depozit de documente digitale instituțional la Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați. Partea 1. Considerații generale. In: În *Axis Libri : revistă culturală*, an VII, nr. 22, martie 2014, nr. 22, p. 16-17

VONCILĂ, Mioara. Biblioteca Universității "Dunărea de Jos". În: *Axis Libri: revistă culturală*, an III, martie 2010, nr. 6, p. 25